

Draaiboek

Gedeelde trajecten Gemeenschapsinstelling – private partner BJB

1. Naar een dynamisch, functioneel en generiek draaiboek

Het draaiboek 'gedeelde trajecten GI- BJB' een 'handleiding' voor een effectieve en efficiënte afstemming en samenwerking van alle betrokken actoren bij het realiseren van gedeelde trajecten. Het betreft jongeren, die geplaatst zijn in de Gemeenschapsinstelling en waarbij aanbod van de Gemeenschapsinstelling gecombineerd wordt met aanbod van een private organisatie voor Bijzondere Jeugdzorg.

Opdat het een ondersteunend middel zou zijn in het realiseren van kwalitatieve gedeelde trajecten, moet dergelijk draaiboek beantwoorden aan volgende criteria:

Dynamisch: Eerder dan een welbepaalde werkwijze te 'betonnen' voor onbepaalde duur, is het belangrijk dat er uitdrukkelijk ruimte is voor het aanpassen van dergelijke handleiding aan wijzigende realiteiten. Zo bijvoorbeeld is het heel waarschijnlijk dat het lopende traject jeugd-delinquentierecht een grote impact zal hebben op de werkwijze en de doelgroep van de Gemeenschapsinstellingen. Ook de verdere evoluties in de afstemming en samenwerking tussen sectoren binnen de jeugdhulp zullen een belangrijke impact hebben op het werken met gedeelde trajecten.

Het systematisch en methodisch evalueren van het werken met gedeelde trajecten op het niveau van elk gedeeld traject en op het niveau van elke betrokken actor is een essentiële bouwsteen in dit verband. Wanneer bij het evalueren van gedeelde trajecten op organisatieniveau zou blijken dat wezenlijke componenten fundamenteel gewijzigd zijn, dringt een 'actualisatie' van het draaiboek zich op.

Functioneel: Een draaiboek is een middel, geen doel op zich. Het draaiboek draagt bij tot helderheid rond wat van wie verwacht wordt in een gedeeld traject. Een draaiboek biedt een kader voor proces, inhoud en frequentie van afstemming en samenwerking.

Generiek kader: Eerder dan te specificeren welke concrete methodiek gehanteerd wordt, of tot in detail af te lijnen vast te leggen welke actor welke bevoegdheid / opdracht heeft, ligt de eerste focus op het bieden van een kader waarbinnen alle betrokken actoren intensief en maximaal gedeeld inzetten op een traject op maat van de specifieke jongere en zijn context.

2. Het waarom van gedeelde trajecten

De publieke en private partners samen zetten omwille van verschillende redenen in op gedeelde trajecten waarin begeleiding en verblijf door de Gemeenschapsinstelling met aanbod (begeleiding en/of verblijf) van een private partner wordt gecombineerd.

Het gelijktijdig inzetten van doelgericht begeleidingsaanbod op maat van de concrete noden van de jongere en zijn context biedt maximale kansen om op een effectieve en intensieve manier toe te werken naar een re-integratie in de samenleving. Dat leert onze ervaring, dat is onze overtuiging.

Meer dan enkel combineren van 'aanbod', wordt beoogd om samen, of heel sterk onderling afgestemd, invulling te geven aan een intensieve begeleiding van jongere en context. Samen met Gemeenschapsinstelling en private partner; samen met betrokken jongere en zijn context, samen met de betrokken consulent en jeugdrechter, samen met andere relevante betrokkenen die hierin van betekenis kunnen zijn.

De sterke focus op re-integratie in de samenleving start vanaf het moment van opname in de gesloten instelling. De publieke en private partners beschouwen hun aanbod als tijdelijke schakels in dergelijk traject. We streven er dan ook naar om het gedeeld traject zo vroeg als mogelijk te laten opstarten om op die manier vanuit verschillende perspectieven maximaal afgestemd voluit te kunnen toewerken naar het opnieuw 'op eigen kracht' kunnen participeren aan de samenleving.

Een aantal jongeren die in de voorbije jaren een of meerdere keren geplaatst werden in een Gemeenschapsinstelling, waren bereid om hun belevingen en ervaringen te delen, en op die manier mee vorm te geven aan het 'draaiboek gedeelde trajecten'. Elk van hen wees op het belang van het stapsgewijs samen toewerken naar een re-integratie in de samenleving, én van het contact houden met die samenleving tijdens hun verblijf en begeleiding in de Gemeenschapsinstelling:

R: Na 2 jaar afwezigheid terugkomen in de klas is niet gemakkelijk. Zelfs na een time-out van 2 weken terugkeren naar de klas en je te moeten verantwoorden ten aanzien van andere leerlingen en andere leerkrachten is lastig.

B: : Het is heel moeilijk om de overstap te maken naar de gewone maatschappij. Daar werkt alles zo anders. Vanuit de Gemeenschapsinstelling naar school kunnen gaan, stapsgewijs ingeschakeld worden buiten de instelling, dat is echt belangrijk.

Y: . Ik had voor mijn verblijf in de GI met veel mensen te maken gehad. Ik zou er tijdens de GI veel aan gehad hebben om contact te kunnen blijven hebben met 1 daarvan. Ik vind het belangrijk dat, wanneer er gewerkt wordt aan het uitbouwen van een nieuwe toekomst, er rekening gehouden wordt met de context die je kent, de context die belangrijk is voor jou en waar je sowieso terug naar toegaat. Het is belangrijk dat ze daar rekening mee houden bij het zoeken van nieuwe mogelijkheden.

G: Veel recidive heeft te maken met het onvoldoende voorbereid zijn op het omgaan met vrijheid. Je gaat terug naar wat je kent, naar waar je je veilig voelt.

B: Het is belangrijk om aandacht te hebben voor een overgang van weinig vrijheid naar meer vrijheid. Van dag op dag overstappen van de Gemeenschapsinstelling naar kamertraining, dat is vragen om problemen...

R: Ik vind het een goed idee om, voor dat je naar een nieuwe instelling gaat, je je nieuwe IB al kan leren kennen, dat je al een beetje te weten komt in welke groep je terecht zal komen. Nu is het veel te veel zoiets van einde Mol = STOP, andere instelling= START, van de ene op de andere dag moest

ik switchen...Vanaf dag 1 word je erin gesmeten...nieuwe begeleider, nieuwe groep, nieuwe afspraken...

3. Doelgroep gedeelde trajecten

Alle jongeren hebben recht op jeugdhulp wanneer ze daar nood aan hebben, ook wanneer ze van hun vrijheid beroofd worden. De doelgroep van 'gedeelde trajecten' betreft dan ook in principe alle jongeren die geplaatst worden in een Gemeenschapsinstelling. Voor elke jongere waarbij de beslissing genomen wordt tot verblijf en begeleiding Gemeenschapsinstelling, wordt de afweging gemaakt of een gedeeld traject al dan niet aangewezen is.

4. Enkele belangrijke uitgangspunten bij gedeelde trajecten

Onderstaande uitgangspunten zijn centrale en richtinggevende principes in het realiseren van gedeelde trajecten. Het verwezenlijken van deze principes vooronderstelt een aanhoudend engagement van elke betrokken actor op zich en samen. Het inbouwen van regelmatige reflectie en dialoog rond de mate waarin en de wijze waarop alle betrokken actoren er in slagen om de uitgangspunten in de praktijk te realiseren is daarbij een noodzakelijk element.

Flexibel en op maat

Jongeren die in de gesloten Gemeenschapsinstelling geplaatst worden en hun context hebben nood aan en recht op een doelgericht aanbod dat afgestemd is op hun specifieke situatie. Het flexibel combineren van een gericht publiek en privaat aanbod voor jongere en context, op maat van het individuele traject van de jongere en zijn context, staat dan ook centraal. Flexibiliteit betreft in dezen bijvoorbeeld de bereidheid om actief op zoek te gaan naar wat nodig en mogelijk is op het vlak van aanpassingen van eigen werkwijze en organisatie met het oog op een kwalitatief gedeeld traject. En dat zowel op het niveau van de concrete begeleiding van jongere en context als op organisatieniveau.

Daarnaast veronderstelt het samenwerken in een gedeeld traject een grote flexibiliteit in het denken en handelen van elke betrokken actor. Flexibiliteit en een actieve bereidheid om, vanuit eigen referentiekaders en vanuit een onderscheiden rol actief op zoek te gaan naar gedeelde taal, naar afgestemde acties. Het samenwerken in een gedeeld traject vraagt flexibiliteit in het denken en handelen van iedere actor en een open staan voor het perspectief van de ander. Binnen een open en respectvolle cultuur wordt iedere actor geacht om eigen overtuigingen/handelswijzen kritisch te kunnen/willen herbekijken en zo nodig, aan te passen.

Jongeren zelf benadrukken het belang van voldoende flexibiliteit en aandacht voor de specifieke situatie tijdens verblijf en begeleiding binnen de Gemeenschapsinstelling. Ze maken dit heel concreet met een aantal voorbeelden hierrond tijdens hun eigen verblijf en begeleiding in de Gemeenschapsinstelling:

Y: Voor mij was mijn gitaar bijvoorbeeld heel belangrijk. Gitaar spelen hield me kalm als ik het moeilijk had. Die gitaar was binnen handbereik maar toch mocht ik ze niet gebruiken, ook niet als ik het moeilijk had. Als ik toen nu en dan mijn gitaar had mogen gebruiken zou dat toen veel betekend hebben voor mij.

B: En als er in de Gemeenschapsinstelling gevraagd wordt naar de interesses rond school, daar ook écht iets mee doen... Ik had niet dat gevoel toen ik op basis van mijn 'interesses' maanden bezig geweest ben met het 'op een lijn doorzagen van 3 platen'...

Participatief en emancipatorisch werken

Alle betrokken actoren werken samen aan het verder versterken van de mogelijkheden van participatief en emancipatorisch werken. We gaan dergelijk participatief denken, spreken en handelen op een aantoonbare en voor de betrokken jongere en zijn context voelbare manier uitwerken en aanbieden.

Naast de belangrijke 'geformaliseerde vertalingen' zoals de uitdrukkelijke en volwaardige deelname van jongere en context aan de rondetafels (cf. infra), willen we in elk begeleidingstraject concreet maken hoe we 'participatieve basishouding' concreet invulling geven.

Het uitgangspunt om – ondanks de sterk ingrijpende, sterk gestructureerde setting in een Gemeenschapsinstelling - in te zetten op actieve en ondersteunde participatie van jongere en context, is nauw verbonden met de krachtgerichte basis- en begeleidingshouding die we verder willen versterken binnen en via gedeelde trajecten.

De Gemeenschapsinstelling en private voorziening werken samen aan het versterken van de zorg voor een positief leef- en leerklimaat en een cliëntgerichte organisatiecultuur waarbinnen jongeren en hun context hun zeg hebben in beslissingen die van invloed zijn op hun (verder) leven.

Y: In de maatschappij is er enorm veel keuzemogelijkheid. Het is belangrijk om daar voldoende op in te gaan.

Y: Het gevoel hebben dat je stem écht gehoord wordt, dat is heel belangrijk. Het is belangrijk om een écht antwoord te krijgen als je iets vraagt, al is het de motivatie waarom je voorstel niet gevolgd wordt. Zet een sterkere focus op aanzetten tot nadenken en minder op alleen maar het opdringen van een structuur... Meer ruimte voor dialoog, ook rond moeilijke thema's, binnen de structuur.

Krachtgerichte basis- en begeleidingshouding

Zowel de consultants van de sociale dienst van de jeugdrechtbank, als de begeleiding binnen de Gemeenschapsinstellingen, als de private voorzieningen benadrukken het belang van het hanteren van een 'krachtgerichte basis- en begeleidingshouding'.

Die gerichtheid op krachten, op mogelijkheden, op kansen van de betrokken jongeren en hun context wordt zichtbaar gemaakt in gehanteerde kaders en methodieken.

Gemeenschapsinstellingen, private voorzieningen en sociale diensten van de jeugdrechtbank delen de overtuiging dat doelgericht werken rond het delict en of problematische of verontrustende situaties en kracht- en oplossingsgericht werken elkaar niet uitsluiten maar integendeel sterk te verbinden zijn.

Het is een gedeelde overtuiging dat een effectief geloof in en focus op de krachten en mogelijkheden van de betrokkenen voelbaar en zichtbaar moet zijn in de wijze waarop we handelen naar en met de betrokken jongeren en hun contexten.

De wijze waarop we dat doen, en de mate waarin dat zo beleefd wordt door de betrokkenen vormt dan ook een evident onderdeel van dialoog met alle betrokkenen in een gedeeld traject op het trajectoverleg en op de voorziene rondetafels.

De bevroagde jongeren geven ons volgende suggesties rond dit thema:

Geef vertrouwen in jongeren, durf risico's nemen. De vertrouwensband tussen jongere en begeleiding is echt belangrijk.

Het is belangrijk dat begeleiders meer coach zijn dan echt begeleider. In de plaats van zelf de oplossingen aan te geven, is het belangrijk de jongere te ondersteunen in zijn zoektocht.

Zet meer in op individuele begeleiding. Zet meer in op wat jongeren wél kunnen.

Transparantie

Betrokken begeleiding van de gemeenschapsinstelling en van de private partner en de betrokken consulent formuleren samen heldere engagementen. Voor de jongere en zijn context, alsook voor alle andere betrokken actoren is het immers van groot belang om een goed zicht te hebben op wie wat wanneer, waarom en vanuit welke rol en opdracht doet.

We streven permanent naar maximale duidelijkheid over de concrete werkwijze van het specifiek aanbod, de mogelijkheden en grenzen van inspraak, de wijze van besluitvorming, bereikbaarheid en beschikbaarheid, intensiteit, frequentie en duur van het afgestemde aanbod.

5. Betrokken actoren

Zoals ook aangehaald in onze uitgangspunten, veronderstellen we in ieder gedeeld traject samenwerking en betrokkenheid van verschillende actoren. We onderscheiden volgende belangrijke actoren:

- Jongeren die geplaatst zijn in de Gemeenschapsinstelling
- De context van de geplaatste jongere: opvoedingsverantwoordelijken en mogelijks betekenisvolle anderen, die een gericht engagement opnemen in het kader van het gedeeld traject.
- Vertegenwoordigers uit de private organisatie bijzondere jeugdzorg.
- Vertegenwoordigers uit de Gemeenschapsinstelling (psycholoog/orthopedagoog, maatschappelijk werker, individueel begeleider, ...).
- De jeugdrechter en consulent verbonden aan het dossier van de jongere.
- Afdeling Continuïteit en Toegang, komt vooral in beeld wanneer aspecten van continuïteit van trajecten na de afgebakende periode in de GI in het gedrang dreigen te komen.
- Op casusniveau: andere private organisaties voor bijzondere jeugdzorg, expertises (bv. psychiater), ...

6.Aspecten van gedeelde regie en besluitvorming

In elk gedeeld traject verloopt de besluitvorming in samenspraak met alle betrokken actoren. We zetten in op een frequente en open dialoog tussen alle betrokkenen.

Vanuit de Sociale Dienst Jeugdrechtbank en de Jeugdrechter worden zorgen (en krachten) geformuleerd. Immers zijn er redenen dat er een dossier geopend is en niet kan afgesloten worden. In het kader van die zorgen stelt de verwijzer (de jeugdrechter in samenwerking met de consulent) doelstellingen op. De jeugdrechter en de consulent van de sociale dienst Jeugdrechtbank brengen duidelijkheid over de algemene opdracht (waar wordt naartoe gewerkt) en duur van verblijf en begeleiding. De verwijzer beroept zich daarbij onder meer op informatie die in de oriëntatiefase over betrokken jongere en zijn context verzameld werd.

De jongere zelf en zijn context zijn volwaardige actoren in dit proces. Ondanks (of beter: net omwille van) de gedwongen en sterk gestructureerde context gaan we op zoek naar het maximaal betrekken van de jongere en zijn context. (cfr. participatief en emancipatorisch werken en krachtgerichte basis- en begeleidingshouding) Het uitklaren rond welke doelen de jongere en de betrokken contextactoren zelf aan de slag willen en kunnen gaan, en hoe deze doelen zich verhouden tot de doelformulering van de Sociale Dienst Jeugdrechtbank en de Jeugdrechter is een belangrijke opdracht waarin de Gemeenschapsinstelling en de private partner een ondersteunende rol opnemen.

De betrokken Gemeenschapsinstelling en de private voorziening geven concreet invulling aan de algemene doelen door het uitwerken van een programma op maat binnen de krijtlijnen zoals bepaald door de verwijzer. Private organisatie en Gemeenschapsinstelling engageren zich om betrokken consulent en jeugdrechter actief te informeren over het verloop van het gedeeld traject en de wijze waarop gewerkt wordt (intra-muros, extra-muros,...).

Wanneer er sprake is van wijzigende 'krijtlijnen' in het traject, of op bepaalde momenten in het traject, wordt de verwijzer actief geconsulteerd en betrokken. Minstens bij de start van het gedeeld traject- ,bij de bespreking van het eerste gedeelde handelingsplan en voor het beëindigen van de fase van verblijf in de Gemeenschapsinstelling, wordt hiertoe een rondetafel georganiseerd.

De wijze waarop rond elk van de gedeelde domeinen samengewerkt wordt en wie, wat opneemt op welke manier, wordt vertaald in een gedeeld handelingsplan. De wijze waarop we samenwerken tussen professionelen wordt afgestemd op het trajectoverleg en staat ter evaluatie/bijsturing op de rondetafel. (cf. infra).

Het gedeeld handelingsplan is het zichtbare resultaat van een intensieve dialoog tussen alle betrokkenen. Het gedeeld handelingsplan omvat heldere doelen en maakt concreet op welke wijze begeleiding en verblijf van Gemeenschapsinstelling en private partner concreet vorm krijgt, op welke manier de vooropgestelde doelen nagestreefd worden en op welke manier en met wie de begeleiding geëvalueerd wordt.

7.Aspecten van begeleiding en methodiek

De Gemeenschapsinstellingen en de in gedeelde trajecten betrokken partners streven er in het kader van gedeelde trajecten GI-BJB actief naar om stapsgewijs te groeien in het hanteren van een gedeelde taal en werkwijzen die een intensieve samenwerking mogelijk maken.

We zien heel wat domeinen waarop we verder in dialoog willen gaan om de eigen werking beter op elkaar af te stemmen in het belang van gedeelde trajecten op maat van de specifieke noden van de jongere en diens context.

De Gemeenschapsinstelling organiseert het eigen aanbod op het vlak van individuele begeleiding, van leef- en leer-groep, van doelgerichte leer-activiteiten in huisonderwijscontext, van belangrijke doelgerichte acties naar alle opvoedingsverantwoordelijken, op een manier zodat we op maat kunnen werken in elke casus, zodat we eigen aanbod zo nodig kunnen combineren met het aanbod van de private partner.

Het 'gecombineerd inzetten' van aanbod van de Gemeenschapsinstelling en de private partner is (slechts) een middel om de vooropgestelde, gedeelde uitgangspunten in elk gedeeld traject samen te realiseren: flexibel en op maat werken, participatief en emancipatorisch aan de slag gaan, vanuit een kracht- en oplossingsgerichte begeleidingshouding.

Inhoudelijke kaders gesloten begeleiding in de Gemeenschapsinstelling

We kiezen er in de GI voor om binnen de module begeleiding inhoudelijk te vertrekken van RNR (Risk-Need-Responsivity) en GLM (Good Lives Model); twee rehabilitatietheorieën.

RNR legt het accent op terugvalpreventie. GLM daarnaast, geeft ook uitdrukkelijk aandacht aan welzijnsbevordering. Beide modellen zijn complementair.

Een integratieve aanpak, met aandacht voor beide perspectieven, biedt reële mogelijkheden naar de begeleiding van jongeren, die delicten hebben gepleegd en/of in een problematische of verontrustende situatie verkeren.

Binnen ieder traject richten we onze aandacht op de processen die de kans op recidive in de hand werken of verminderen, en gaan we na hoe deze processen zich verhouden tot de persoonlijke levensdoelen die de jongere nastreeft. De processen waarvan sprake situeren zich achtereenvolgens in de volgende 7 domeinen: cognities en attitudes, persoonlijkheidsaspecten, vrienden, familiale context, school en/of werk, vrije tijd en middelengebruik. De persoonlijke levensdoelen refereren aan elf categorieën van zogenaamde primaire behoeften: fysieke gezondheid, relaties, gemeenschap, voortreffelijkheid in werk/op school, spel, creativiteit, zelfsturing, kennis, gemoedsrust, geluk en zingeving.

De wijze waarop rond elk van deze processen en levensdoelen samengewerkt wordt en wie, wat opneemt op welke manier, wordt in elk gedeeld traject vertaald in een gedeeld handlingsplan en is onderwerp van afstemming op het regelmatige trajectoverleg.

Inhoudelijke kaders sociale dienst jeugdrechtbank

Verontrusting is een zorg en opdracht voor elke jeugdhulpaanbieder. De focus van de sociale dienst jeugdrechtbank ligt op het maatschappelijk noodzakelijk zijn van ingrijpen in verontrustende situaties (Mano). De positie van de consulent vraagt om de veiligheid centraal te stellen. Om een verschil te maken in situaties van verontrusting wil de afdeling ondersteuningscentra en sociale diensten van de jeugdrechtbank inzetten op relaties aangaan, niet alleen met de cliënt en zijn of

haar netwerk, maar ook met de hulpverlenende partners. De afdeling ondersteuningscentra en sociale diensten van de jeugdrechtbank kiest daarom voor Signs of Safety (SoS). Dit is een oplossings- en krachtgerichte manier van werken die tegelijkertijd verbinding toelaat, vanuit de krachten van het netwerk te werken én steeds de focus te houden op de veiligheid van de jongere.

De kernelementen hierin zijn:

- Werkrelaties zijn essentieel, zowel met gezinnen als met andere partners in de hulpverlening
- Het hebben van een kritische onderzoekshouding (bereid zijn te erkennen dat je het fout kan hebben, thinking fast - thinking slow)
- Werken met wat goed werkt; dit wordt bepaald door de werkers en het gezin zelf

Het hart en ziel van de 'jeugdbescherming' en Signs of Safety is een risicoanalyse die de consulent samen met het gezin en het netwerk maakt, zodat werkers - maar vooral het gezin en de mensen aan wie het kind toebehoort - zich elke dag de vraag kunnen stellen of het kind veilig genoeg is. Er wordt een combinatie gemaakt tussen een veiligheidsanalyse en een risicoanalyse. Veiligheid is immers meer dan alleen de afwezigheid van risico's. 'Signs' of Safety, signalen van veiligheid zijn die krachten waarvan ouders over langere tijd hebben getoond dat ze bescherming bieden tegenover de zorgen.

Inhoudelijke kaders private organisaties bijzondere jeugdzorg

Er is een veelheid aan verscheiden private voorzieningen dat in het kader van 'gedeelde traject GI-BJB' concreet invulling geeft aan wat een 'gedeeld traject' concreet inhoudt. Deze voorzieningen hanteren uiteenlopende visies, en verschillende methodieken en werkwijzen. Zo is er ondermeer CANO, een samenwerkingsverband waarin op heden 13 organisaties bijzondere jeugdzorg samen uitdrukking geven aan een gedeelde visie en werkwijze.

Deze verscheidenheid kan een meerwaarde betekenen indien bij gedeelde trajecten voluit ingezet wordt op de complementariteit van visie en werkwijze van de private partner op visie en methodieken van de publieke Gemeenschapsinstelling.

8.Intensiteit en duur

De beslissing om gesloten begeleiding op te leggen aan een jongere als reactie op een normovertreding is zondermeer ingrijpend voor alle betrokkenen. Inzetten op een intensief aanbod op maat in functie van een stapsgewijze re-integratie in de samenleving is dan ook vanzelfsprekend.

Het is daarbij de uitdrukkelijke gedeelde ambitie van de Gemeenschapsinstelling en de private partners om aanbod van de Gemeenschapsinstelling op maat in te zetten en waar nodig te combineren met aanbod van de private organisatie – en daarbij ook de frequentie, intensiteit en duur flexibel te kunnen toepassen. Omwille van de specificiteit van de doelgroep die we beogen, dienen we weliswaar uit te gaan van eerder intensieve vormen van aanbod – en deze ook zo te voorzien in onze organisatie.

Voor wat het formuleren van 'minimaal gegarandeerd aanbod' betreft, ongeacht het traject, veronderstellen we dat de private voorziening en de Gemeenschapsinstelling samen minstens

moeten kunnen garanderen dat elke jongere wekelijks een doelgerichte activiteit met een jongere en een doelgerichte activiteit met betrokken contextactoren onderneemt. Doelgerichte activiteiten zijn alle aan gedeelde hulpverleningsdoelstellingen gekoppelde begeleidingscontacten individueel of in en met het netwerk van de jongere.

9.Communicatie, info-deling en dossiers

In een gedeeld traject, waarbij meerdere actoren samenwerken, is het noodzakelijk om intensief af te stemmen hetzij live hetzij via mail of telefoon of via andere kanalen. Een intensieve afstemming, onder meer tussen GI en private partner, zowel voor- als na doelgerichte activiteiten is essentieel.

Met alle betrokken professionelen zetten in op begrijpelijke communicatie, op openheid en transparantie in communicatie naar alle betrokkenen.

Met het oog op een efficiënte en effectieve informatiedeling en communicatie in het algemeen, werken we het 'gedeeld handelingsplan' (format, sjabloon, werkwijze) verder uit.

Niet alleen op technisch vlak, maar ook op juridisch/deontologisch vlak zal één en ander nog verder onderzocht moeten worden. Het spreekt voor zich dat de grenzen waarbinnen welke informatie wel/niet gedeeld kan worden, geëxpliciteerd dienen te worden. De privacy van onze jongeren en hun context, dient immers ten allen tijde gegarandeerd te blijven. We maken de contouren van wat zeker wel en wat niet zomaar kan gedeeld / de condities waarbinnen welke informatie met wie gedeeld kan worden in een 'gedeeld traject' meer concreet.

10.Elementen van evaluatie

Evaluatie gedeeld traject op het niveau van de concrete begeleiding

Omdat we het belangrijk vinden voluit in te zetten op participatie en emancipatorisch werken, ook binnen deze sterk gestructureerde situatie, voorzien we frequente gedeelde momenten van evaluatie van het gedeeld traject. Het traject-overleg kan beschouwd worden als een moment van tussentijdse evaluatie met betrokken professionele actoren. De rondetafels als belangrijk moment van evaluatie met verwijzer, betrokken jongere en context. We kiezen er daarnaast voor om elk gedeeld traject systematisch te evalueren met alle betrokkenen op het einde van het gedeeld traject / het einde van het gesloten verblijf in het gedeeld traject. Het specifiek en gestructureerd bevragen van elke betrokken jongere en zijn context over het gelopen traject is daar één aspect van.

Evaluatie gedeeld traject op het niveau van samenwerking tussen betrokken actoren

Minstens jaarlijks evalueren we expliciet de samenwerking in gedeelde trajecten met alle betrokken actoren. Minstens 6-maandelijks evalueert elke private partner samen met de regionale Gemeenschapsinstelling de onderlinge samenwerking. Dit systematisch evaluatieproces bestaat uit het evalueren van onze processen, structuren en resultaten, het detecteren van zowel goede praktijken als inefficiënte/ineffectieve processen, het definiëren en uitvoeren van mogelijke verbeteracties. Hierbinnen onderscheiden we twee sporen:

1. De **zelfevaluatie van het eigen handelen binnen de context van gedeelde trajecten**, gebaseerd op een ruimer kwaliteitsbeleid van consulent, private voorziening, Gemeenschapsinstelling en ACT.
- 2 Het **gedeeld evalueren van de samenwerking** tussen alle regionaal betrokken actoren (cliëntvertegenwoordiging, verwijzers, private voorziening, Gemeenschapsinstelling en ACT).

We hanteren een kracht- en oplossingsgerichte denken-benadering wanneer het een evaluatie van het samenwerken in gedeelde trajecten betreft: we besteden veel aandacht aan de zaken die effectief goed lopen en bekijken hoe we 'wat werkt' verder kunnen versterken en uitbreiden.

Het is van belang om ons niet te beperken tot het resultaat van deze kwaliteitsmetingen, maar evenveel aandacht te besteden aan het expliciteren van de verbeteracties: wanneer zal wie, wat doen opdat de (samen)werking structureel verbetert; wanneer zal wie, wat opnieuw evalueren en nagaan of de kwaliteit ook effectief is toegenomen n.a.v. de verbeteracties. De uitgangspunten en engagementen m.b.t. 'gedeelde trajecten' worden geïntegreerd en verder gespecificeerd in het kwaliteitsbeleid/de kwaliteitshandboeken van de private voorziening, de Gemeenschapsinstellingen, de verwijzers.

11. Belangrijke bouwstenen in een gedeeld traject

11.1 Structurele overlegmomenten en activiteiten tijdens het gedeeld traject

Rondetafel

Op een 'rondetafel' wordt met de jongere, zijn context, de consulent, de betrokken begeleiders van een partnervoorziening en de betrokken begeleiding van de Gemeenschapsinstelling stilgestaan bij het traject van de jongere en zijn context. Hoe is de voorbije periode verlopen, wat leren we daaruit en waar willen we naar toe werken. Deze evolutie wordt neergeschreven en opgevolgd aan de hand van een gedeeld handelingsplan. Doorheen het verblijf in de Gemeenschapsinstelling, vinden verschillende rondetafels structureel plaats; deze worden ingepland en gaan door in de Gemeenschapsinstelling. Het aantal rondetafels is afhankelijk van de termijn dat de jongere in de GI verblijft.

De rondetafels vallen, omwille van praktische redenen, op vaste momenten. Op deze manier is het tijdig duidelijk wanneer de verwijzer, de externe partner(s) en de context zich moeten vrijmaken.

Wanneer we het begrip rondetafel hanteren, gaan we uit van live aanwezigheid van de jongere, de actief betrokken context-actoren, de consulent, de betrokken begeleiding van de Gemeenschapsinstelling en private partner. Andere relevante actoren (vb. dienst continuïteit en toegang; psychiatrische ondersteuning;...) worden uitgenodigd wanneer dit in de specifieke casus zinvol is.

Traject-overleg

Met het handelingsplan als basis, wordt op het traject-overleg actief afgestemd over het verloop van de begeleiding en worden nieuwe concrete acties besproken en gepland. De ondernomen acties worden gedeeld en geëvalueerd. Ervaringen en perspectieven van alle betrokkenen worden besproken vanuit het perspectief van de vooropgestelde algemene en specifieke doelen.

Wanneer het een traject betreft met een module gesloten begeleiding van 3 maand, gaat het traject-overleg 14-daags door. Wanneer het een traject betreft met een module gesloten begeleiding van 6 of 9 maand, gaat het traject-overleg minstens maandelijks door. Het maandelijks traject-overleg wordt beschouwd als een formeel minimum om met alle vooropgestelde betrokkenen live en samen af te stemmen. Het spreekt echter voor zich dat wanneer, zoals vooropgesteld, effectief beoogd wordt om samen en gedeeld een intensief aanbod op maat aan te bieden, een intensieve afstemming tussen alle betrokkenen essentieel zal zijn.

Wanneer we het begrip trajectoverleg hanteren, , gaan we uit van live aanwezigheid van de jongere, de betrokken begeleiding van de Gemeenschapsinstelling en private partner. Andere relevante actoren (vb. dienst continuïteit en toegang; psychiatrische ondersteuning;...) worden uitgenodigd wanneer dit in de specifieke casus zinvol is.

De jongere neemt deel aan elk trajectoverleg. Wanneer voorafgaand aan of volgend op het trajectoverleg een bespreking georganiseerd wordt zonder deelname van de jongere, wordt gemotiveerd om welke reden de jongere niet kan deelnemen.

11.2 Belangrijke stappen in een gedeelde traject.

11.2.1 Gesloten oriëntatie voorafgaand aan gedeeld traject

Binnen oriëntatie wordt voorzien in een zo kort mogelijke (maximaal één maand) oriëntatie van jongeren. Er wordt een gemotiveerd advies gegeven omtrent de vraag of verdere beveiligde opvang van de jongere binnen een Gemeenschapsinstelling noodzakelijk is en zo ja, welke begeleidingsmodule van de Gemeenschapsinstellingen dan het best wordt ingezet.

De wijze waarop binnen de module oriëntatie systematisch en onderbouwd toegewerkt wordt naar dergelijk gemotiveerd advies door de afdeling Gemeenschapsinstelling, is op heden nog volop in ontwikkeling. Vanuit het project draaiboek 'gedeelde trajecten 2017' komen onder meer volgende vragen naar boven:

- Wie gaat op welke manier en op welk moment na of een gedeeld traject al dan niet zinvol en/of noodzakelijk kan zijn en welke criteria worden daarbij gebruikt?
- Wat kan de rol zijn van een private partner wanneer het een oriëntatie van een jongere betreft die voor de gesloten oriëntatie al betrokken was in het traject van de jongere? Op welke manier en op welk moment wordt deze private partner door wie betrokken?
- Op welke wijze en op welk moment wordt welke private partner door wie betrokken wanneer in de gesloten oriëntatie blijkt dat een verdere beveiligde opvang niet noodzakelijk lijkt?
- Op welke manier kunnen we realiseren dat, wanneer een gedeeld traject met een welbepaalde private partner absoluut zinvol / noodzakelijk lijkt, dit aanbod ook kan gerealiseerd worden op het vooropgestelde tijdspad?

11.2.2 Opstart van het gedeeld traject

Een gedeeld traject gesloten begeleiding GI in combinatie met een engagement van een private partner, kan ten vroegste effectief starten op het ogenblik dat de Jeugdrechter, na oriënteringsadvies beslist heeft tot gesloten begeleiding met een programma en een afgebakende maximale duur. De start van het gedeeld traject start met andere woorden ten vroegste op de eerste dag van

residentiële opname in de Gemeenschapsinstelling waar de module gesloten begeleiding zal aangeboden worden.

Eerste rondetafel

Zoveel als mogelijk wordt gewerkt met een 'gezamenlijke kennismaking en opstart' bij het begin het gedeeld traject. Vanuit de GI wordt een rondetafel georganiseerd. Op dit overleg wordt duidelijk toegelicht door de consultant wat de verwachtingen zijn vanuit de jeugdrechtsbank en wordt het verdere traject van de jongere besproken in bijzijn van ouders en jongere. ACT kan worden uitgenodigd voor een rondetafel.

Kennismaking en opstart gedeeld traject: samenwerkingsplan en gedeeld handelingsplan

Samenwerkingsplan

Bij de opstart van het gedeeld traject stemmen de private voorziening en GI af stemmen met als doel te bekijken of er partnerschap kan aangegaan worden rond een bepaalde jongere die in de GI verblijft. Zo zal bijvoorbeeld de private voorziening kennismaken met de jongere en diens context. Het is de bedoeling dat deze kennismaking leidt tot een eerste 'samenwerkingsplan'. Dergelijk plan vertrekt van de algemene opdrachten zoals bepaald door de verwijzer op basis van het advies in de oriëntatiefase. De rollen en posities van de verschillende actoren worden benoemd. De wijze waarop zowel de Gemeenschapsinstelling als de private partner een programma op maat zullen aanbieden bij het toewerken naar een handelingsplan wordt besproken.

Daarbij wordt duiding gegeven over de concrete inhoud van het 'programma gesloten begeleiding' (individuele begeleiding; leer-groep; onderwijs; leef-groep) en het aanbod van de private partner. De wijze van afstemming en samenwerking met de verwijzer wordt geconcretiseerd. Naast de timing en aanpak van de rondetafels tijdens het traject, wordt afgesproken rond welke informatie en op welke manier de consultant tussen de rondetafels door geïnformeerd dan wel geconsulteerd wordt. Het trajectoverleg en de wijze waarop private partner en Gemeenschapsinstelling zullen afstemmen en delen wordt geded. De manier waarop de jongere en de context actief betrokken zullen worden in de begeleiding wordt concreet gemaakt. Het duidelijk informeren van de betrokken jongere en zijn opvoedingsverantwoordelijken, en het concreet verder afspreken over de wijze waarop de Gemeenschapsinstelling en de private partner met jongere en opvoedingsverantwoordelijken willen toewerken naar een 'gedeeld handelingsplan' staat centraal bij deze bijeenkomst. De gemaakte afspraken worden opgelijst in dit eerste samenwerkingsplan.

Gedeeld handelingsplan

Het samen verder uitklaren en verkennen van mogelijke en haalbare engagementen gegeven de vooropgestelde doelstellingen moet leiden tot een gedeeld handelingsplan.

In een periode van uiterlijk 4 weken na de start van het gedeeld traject, wordt dergelijk gedeeld handelingsplan besproken met de jongere, zijn opvoedingsverantwoordelijke(n) en eventuele actief betrokken contextfiguren (externe school, belangrijke steunfiguren) , betrokken begeleiding van de Gemeenschapsinstelling, de betrokken begeleiding van de private partner.

Dit handelingsplan is het resultaat van intensieve doelgerichte activiteiten met enerzijds de jongere, anderzijds de opvoedingsverantwoordelijken en mogelijks andere betekenisvolle contextfiguren en met jongere en opvoedingsverantwoordelijken samen. Doelgerichte activiteiten, begeleid door de Gemeenschapsinstellingen, door de private partner of samen.

Het gedeeld handelingsplan, waarvoor een gedeeld, samen ontwikkeld sjabloon gebruikt wordt omvat minimaal:

- algemene opdrachten zoals vooropgesteld door de jeugdrechter op basis van het oriëntatie-advies en de inbreng van consulent van de sociale dienst jeugdrechtbank.
- doelen en werkwijze individuele begeleiding
- doelen en werkwijze doelgericht forensisch programma : (individueel, leer-groep, leef-groep)
- doelen en werkwijze contextbegeleiding en ouderondersteuning

11.2.3 Gedeeld traject tijdens verblijf GI

Doelgerichte activiteiten met jongere en/of context

We kiezen er uitdrukkelijk voor om ‘doelgerichte activiteiten’ inhoudelijk niet nader te specificeren. Wat doelgericht is / kan zijn voor de betrokken jongere en/of context, dient net afgestemd te worden tijdens het verloop van de begeleiding. In eerste instantie met de betrokkenen zelf, maar binnen een gedeeld traject gesloten begeleiding en aanbod van de private partner zeker ook tussen die private partner en de Gemeenschapsinstelling.

Het samen evalueren van de wekelijkse ingezette doelgerichte activiteiten naar jongere en naar context, net als het plannen van volgende doelgerichte activiteiten vormt de kern van het traject-overleg. Samen uitdrukkelijk stilstaan bij wie wat aanbiedt op welke manier opdat de in het handelingsplan vooropgestelde doelen kunnen nagestreefd worden staat centraal.

Modaliteiten tijdens verblijf in Gemeenschapsinstelling

Binnen-buiten tijdens fase gesloten begeleiding

Gesloten begeleiding van een bepaalde duur wordt ingezet als sterk ingrijpende reactie ten gevolge van het plegen van een ernstig delict. De combinatie van zowel geslotenheid als begeleiding is daarbij het centrale bestanddeel van het aanbod van de Gemeenschapsinstelling. Tegelijkertijd is het toewerken naar re-integratie in de samenleving, het gericht en stapsgewijs opnieuw aan de slag gaan ‘buiten de muren van de instelling’ evident. Het gezamenlijk zorgvuldig afwegen welke doelgerichte activiteiten wanneer en binnen welk kader al dan niet ‘extramuraal’ kunnen, gebeurt op casusniveau, binnen het kader dat hiervoor binnen de Gemeenschapsinstellingen wordt gehanteerd.

Afstemming leven-leren-begeleiding tijdens fase gesloten begeleiding

Het realiseren van een programma op maat van de specifieke jongere noodzaakt dat gericht afgewogen wordt welke activiteit wanneer door wie aangeboden en uitgevoerd wordt. We kiezen er voor om deze afweging telkens op maat te maken in elk traject bij de planning van nieuwe doelgerichte activiteiten.

We gaan er daarbij van uit dat handelingsplan-gestuurde activiteiten daar waar nodig prioriteit krijgen op andere activiteiten, maar daar waar mogelijk, rekening houdend met belangrijke andere componenten van gesloten begeleiding zoals (huis-)onderwijs en activiteiten binnen leefgroep.

11.2.4 Afronding fase verblijf en begeleiding GI en gedeeld traject na uitstroom, (eventuele) doorstart verdere privaat aanbod.

In de periode waarin het afronden van het verblijf in de gesloten Gemeenschapsinstelling in beeld komt, wordt een rondetafel georganiseerd. Wanneer er sprake is van verdere begeleiding door de private partner wordt een afrondingsplan opgesteld waarin het kader en de rollen en verantwoordelijkheden van elke actor omschreven worden.

Dit overleg staat in teken van een naadloos traject voor de jongere na diens verblijf binnen de GI. Er wordt duidelijk besproken wat ieders inzet zal zijn in het verdere traject van de jongere waarbij de consulent tevens duidelijk de verwachtingen vanuit de jeugdrechtbank formuleert.

Er wordt expliciet gemaakt welke afgebakende rol de Gemeenschapsinstelling voor welke periode nog kan opnemen en de wijze waarop dat gebeurt. Deze rol kan zowel positief ondersteunend als begrenzend zijn. Deelname aan casusoverleg bij de private partner kan overwogen worden.

Voor partners geëngageerd in het kader van ‘gedeelde trajecten’ is prioritaire opname in de module ‘herstelgerichte time out’ van 14 dagen mogelijk. Wanneer het een traject binnen een module gesloten begeleiding van langere duur betreft, (6 maand / 9 maand) zijn verdergaande engagementen van de Gemeenschapsinstelling bespreekbaar. Dergelijk engagement van de GI wordt op casusniveau afgestemd en bepaald.

De verwijzer en afdeling continuïteit en toegang zetten de nodige stappen opdat –naadloze aansluiting van de in duur afgebakende gesloten begeleiding en eventueel daaropvolgend residentieel en/of ambulante aanbod (wanneer noodzakelijk) zo goed als mogelijk gerealiseerd wordt.

Ook jongeren vinden een zorgzame afronding van verblijf en begeleiding in de Gemeenschapsinstelling en een goed voorbereide opstart van begeleiding en/of verblijf met de private partner belangrijk. Ze formuleren een paar concrete suggesties in dit verband:

11.3 Betrokkenheid van ACT in gedeelde trajecten Gemeenschapsinstelling – private partner BJB

Als bij een jongere gedacht wordt aan niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (NRTJ) komt de intersectorale toegangspoort in beeld. Hun ‘live’ aanwezigheid op een rondetafel of trajectoverleg zal enkel op indicatie verwacht worden indien het een dossier betreft waarin de mogelijkheden tot uitstroom geblokkeerd raken. Het initiatief om tot een uitnodiging over te gaan, zal steeds bij de consulent van de jongere liggen. Als hieruit voortvloeiend een fase 2- of fase 3-overleg opgestart wordt, komt de regie van het extern traject bij de intersectorale toegangspoort te liggen.

Rol van team indicatiestelling:

Hoewel de indicatiestelling in een gerechtelijk traject door SDJ / JRB gebeurt kan team IST, op vraag, een ondersteunende bijdrage leveren in casussen. Dit kan gebeuren in alle casussen op vraag van de consulent of gezamenlijk vanuit de consulent-GI. We denken daarbij aan ondersteuning bij het diagnostisch proces (bv. expertise psychodiagnostiek) of inbreng van de kennis van het jeugdhulplandschap, de specifieke MDT's, de typemodulering, handicap- en stoorniscodes...

Rol van team jeugdhulpregie:

1. Matching vraag en aanbod

Als er samengewerkt wordt in gedeelde trajecten komt het team jeugdhulpregie in beeld.

Voor een aantal jongeren -uitstroom GI- zal er geen NRTJ-vervolghulp gevraagd worden, of keren deze jongeren terug naar de voorziening van voorheen.

Voor andere jongeren wordt er (na de oriëntatiefase) via de gewone jeugdhulpregieprocessen (de fase 1: fase van de matching vraag en aanbod) een aanmelding bij een voorziening gedaan. Als er aan een bepaalde voorziening wordt gedacht om een gedeeld traject uit te voeren wordt deze voorkeur opgenomen in het A-document. Indien er een prioritaire opstart vereist is dient er een prior te worden aangevraagd door de consulent (als CPA), de beoordeling gebeurt door team JHR.

2. Ondersteunende en informerende rol

JHR kan ter voorbereiding of ter ondersteuning bij een traject of escalatie (zie verder) worden gecontacteerd door de consulent (als CPA). Jeugdhulpregie kan door de consulent/GI worden bevestigd omwille van de kennis van het NRTJ-aanbod (BJB/VAPH) in een regio (en daarbuiten). Voor elk van de NRTJ-voorzieningen is er een contactpersoon binnen team JHR die inhoudelijk de werking van de voorziening kent (doelgroep, locaties, instroommogelijkheden, indicaties wachttijden, manier van werken,...).

Het tijdig inschakelen van JHR is een gedeelde verantwoordelijkheid consulent SDJ en GI. Indien bij de voorbereiding van een rondetafel/trajectoverleg blijkt dat JHR best aanwezig is kan de vraag worden gesteld aan team JHR. Bij onmogelijkheid om deel te nemen aan de rondetafel wordt in onderling contact bekeken hoe terugkoppeling vanuit het overleg gebeurt. Deelname van JHR aan een rondetafel/trajectoverleg kan enkel met mandaat van de consulent in de rol van CPA.

3. Escalatie naar fase 2 en fase 3

Een sterkere rol en mandaat kan, middels escalatie, aan JHR worden gevraagd in (complexe) casussen. Enkele richtlijnen bij de inschatting dat een escalatie wordt gevraagd:

- het gaat om een jongere met een complexe problematiek: bijvoorbeeld combinatie psychiatrische problematiek, handicap, GES+,...;
- het gaat om een jongere voor wie geen gepast aanbod wordt gevonden, bijvoorbeeld door weigering (fase 1: matching tussen vraag en aanbod biedt geen uitkomst);
- het gaat om een jongere die reeds lange tijd in de Gemeenschapsinstelling verblijft omwille van moeilijke uitstroom;
- het gaat om een jongere die reeds vele breuken in de hulpverleningstrajecten heeft meegemaakt- dreiging van discontinuïteit;
- het gaat om een jongere die nood heeft aan een intersectoraal jeugdhulpaanbod;

Een escalatie kan enkel op basis van indicatiestelling en een A-document (aangeleverd door consulent). De aanvraagprocedure tot escalatie verloopt via team JHR. Deze aanvraag dient door de consulent te gebeuren.

In situaties waarin er een escalatie naar fase 2 of fase 3 gebeurt werken JHR en de consulent op een nauwe manier samen. Dit omvat het tijdig en wederzijds doorgeven van stand van zaken in een casus, evoluties,... maar ook bv. samen bekijken welke voorzieningen op een escalatiebespreking dienen te worden uitgenodigd. De uitnodiging versturen en het voorzitten van F2 of F3-overleg liggen in handen van de jeugdhulpregisseur (i.s.m. en in afstemming met consulent).

Vanuit ACT hanteert men, ook bij uitstroom GI, de uitgangspunten van de bestaande werkingsprocessen. Bij een escalatie is er een evolutie inzake sterker mandaat en mogelijkheden. Mogelijke uitkomsten van een fase 3-escalatie zijn: het bijeenroepen van een fase 3-overlegtafel, het verkrijgen van het statuut F3 (hoogste prioriteit op de instroom lijst), de inzet van IPH-middelen (mits goedgekeurd zorgplan), inzet persoonsvolgende convenant, toewijzingsmandaat,...

12. Procestekening en proces-beschrijving

Alhoewel we het uitklaren van het kader van samenwerking tussen partners als focus nemen, eerder dan het tot in detail vastleggen welke actor welke bevoegdheid of opdracht heeft, is voldoende duidelijkheid op het niveau van taken en rollen, wat van wie wel of niet verwacht kan worden heel belangrijk in het realiseren van kwalitatieve gedeelde trajecten.

Om die reden maakten we een eerste procesanalyse. Het samen maken van dergelijke analyse, bood de betrokkenen de kans om heel methodisch zo concreet als mogelijk helder te krijgen wat van wie op welk ogenblik in het gedeeld traject verwacht wordt.

Zoals in de 'bouwstenen' omschreven, is deze oefening niet af. Op vandaag zijn er nog teveel onduidelijkheden rond het stuk 'oriëntatie' om al meer fijnmazig op deze 'bouwsteen' in te zoomen.

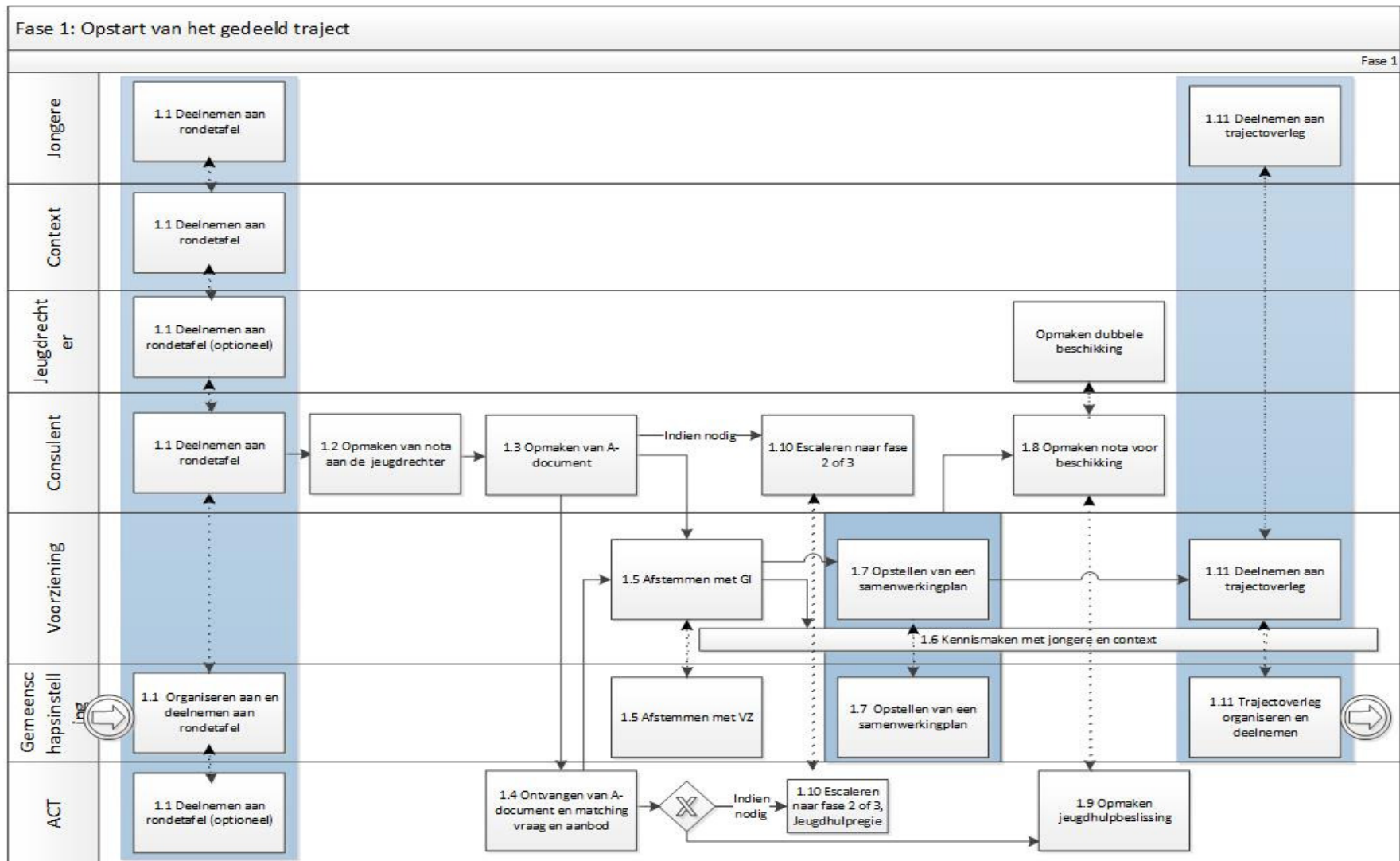
Om hiertoe te komen is het absoluut noodzakelijk om zo helder als mogelijk te formuleren wat van wie verwacht wordt in een gedeeld traject.

Fase 0: oriëntatie

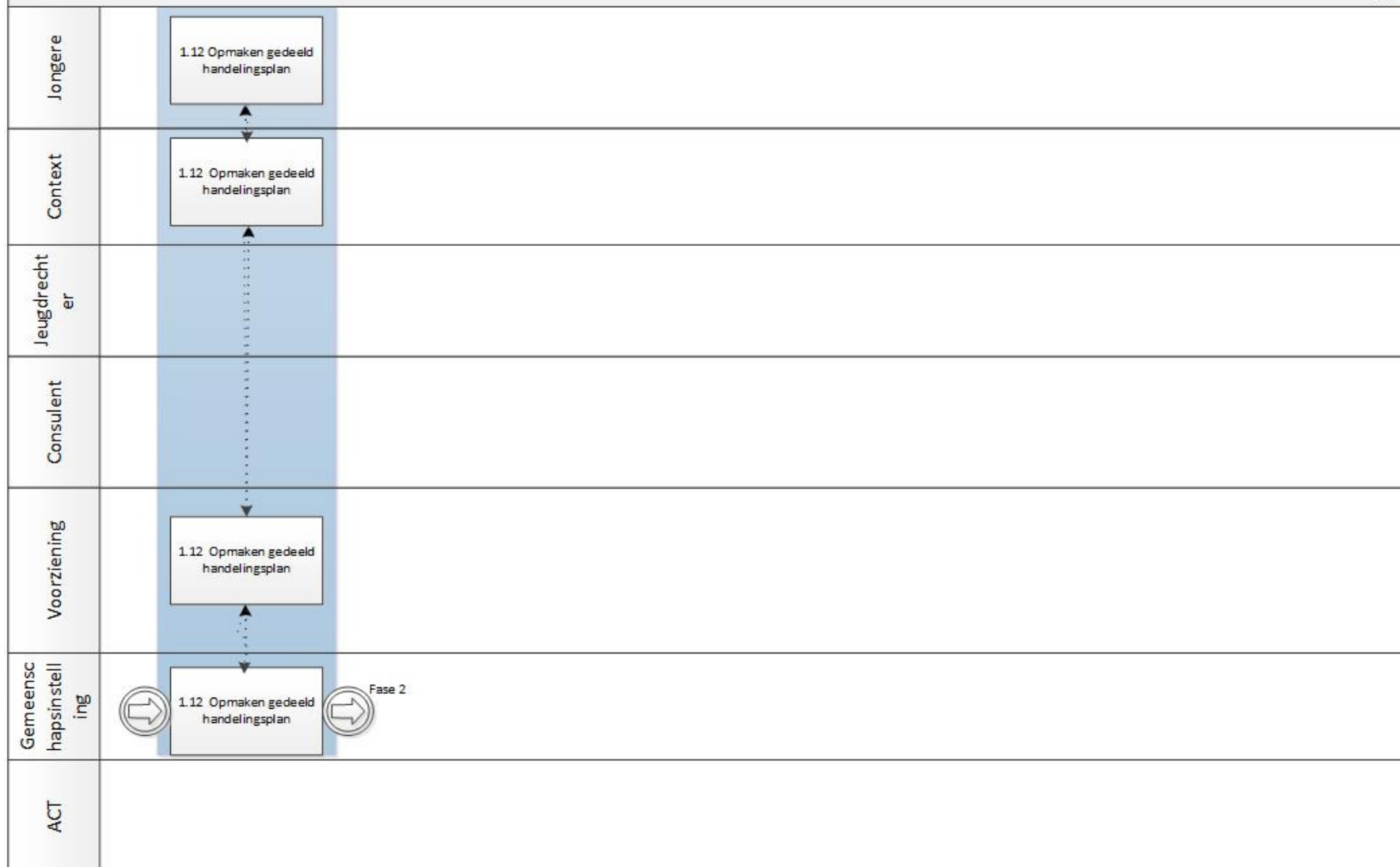
Fase 0

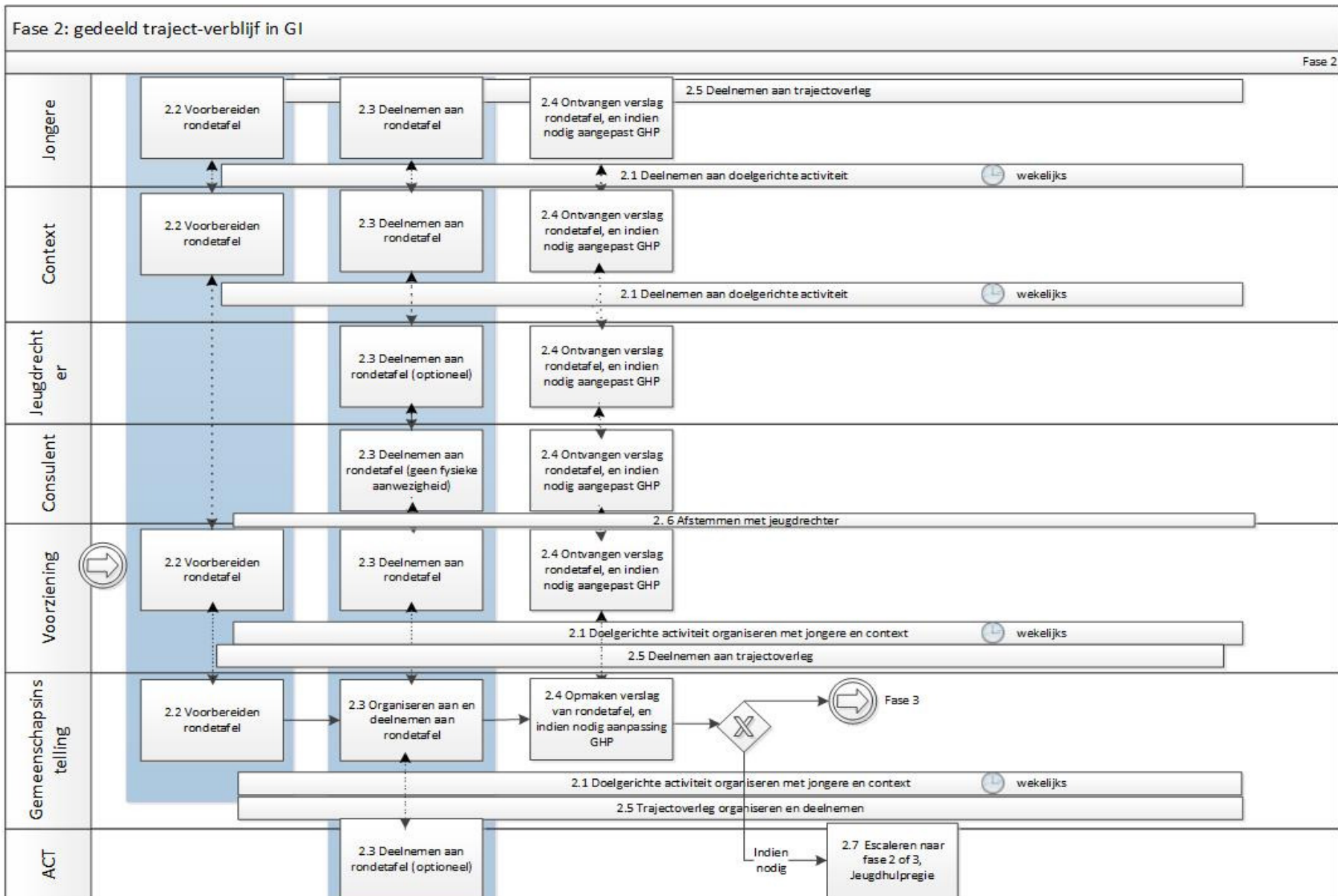
Jongere	
Context	
Jeugdrecht er	
Consulent	
Voorziening	
Gemeensch hapsinstell ing	
ACT	

Fase 1: Opstart van het gedeeld traject

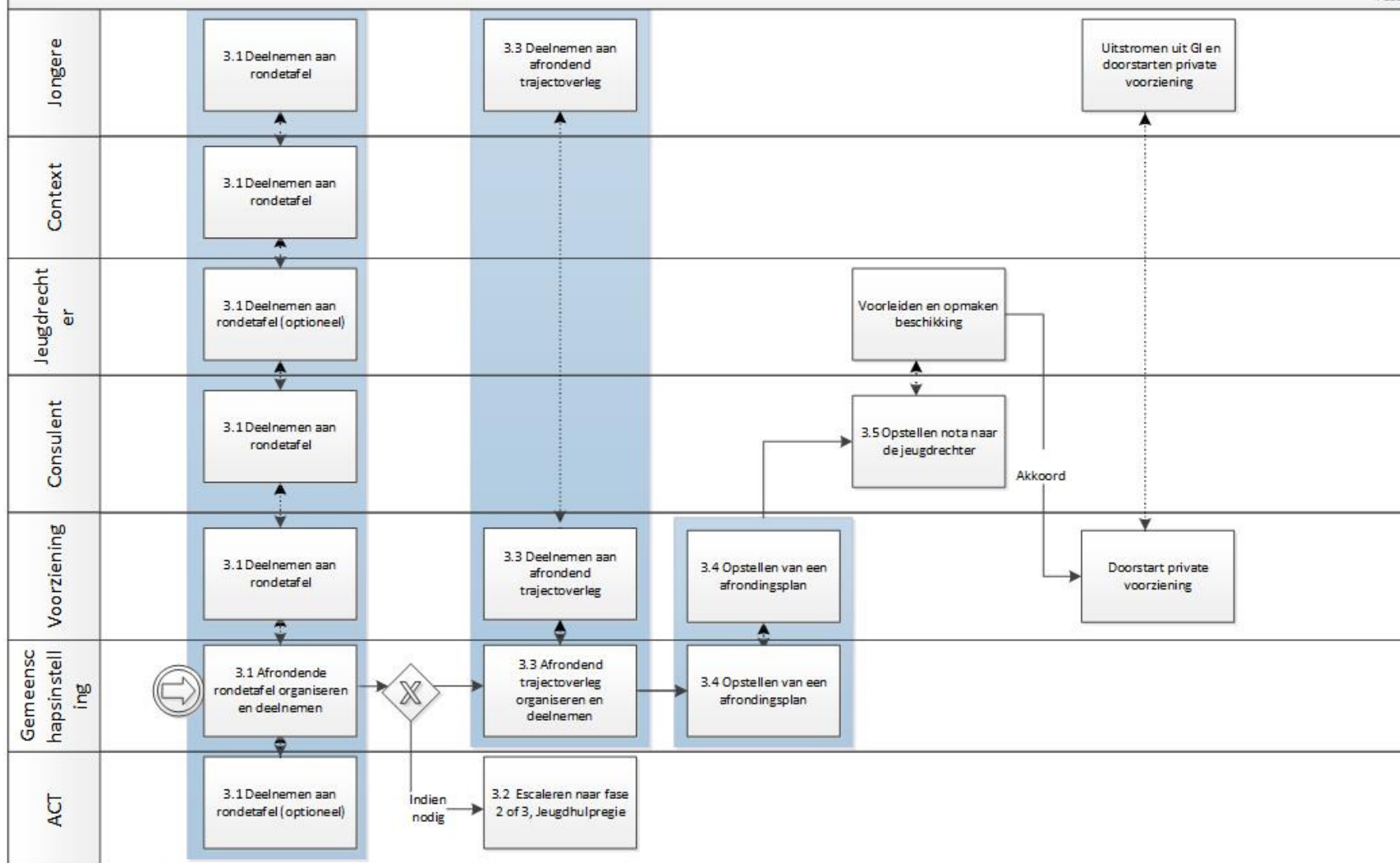
Fase 1

Fase 3: afronding fase verblijf en begeleiding GI - GT na uitstroom en doorstart private voorziening

Fase 3

FASE 0: GESLOTEN ORIËNTATIE VOORAFGAAND AAN HET GEDEELD TRAJECT

PROCESBESCHRIJVING

Binnen de module oriëntatie wordt voorzien in een zo kort mogelijke (maximaal 1 maand) oriëntatie van de jongere. In de module wordt een gemotiveerd advies gegeven omtrent de vraag of verdere beveiligde opvang van de jongere binnen een gemeenschapsinstelling nodig is, en zo ja, welke begeleidingsmodule van de gemeenschapsinstellingen dan het best wordt ingezet.

De oriëntatiefase wordt verder uitgewerkt (taken en rollen) in 2018 rekening houdende met de evolutie in het jeugddelinquentierecht.

PROCESSTAPPEN

FASE 1: OPSTART VAN HET GEDEELD TRAJECT

PROCESBESCHRIJVING

Fase 1 start na de 'oriëntatiefase'. De jeugdrechter heeft na de oriëntatie beslist tot verdere plaatsing van de jongere in een gemeenschapsinstelling. Het gedeeld traject start ten vroegste en liefst ook op de eerste dag van de residentiële opname in de gemeenschapsinstelling (GI) waar de module gesloten begeleiding aangeboden wordt. In deze fase staat het zoeken naar partnerschap én het maken van afspraken met een private voorziening centraal.

In deze fase zijn minimale standaarden opgenomen.

PROCESSTAPPEN

Stap	Beschrijving
1.1 Organiseren en deelnemen aan de rondetafel	<p>Zoveel als mogelijk wordt gewerkt met een gezamenlijke kennismaking en opstart van bij het begin van de opname in de GI.</p> <p>Vanuit de GI wordt een rondetafel georganiseerd. Op deze rondetafel wordt de jongere en zijn context, de jeugdrechter en de consulent uitgenodigd waarbinnen zij als actieve gesprekspartners betrokken worden.</p> <p>Ook jeugdhulpregie (JHR) kan ter voorbereiding of ter ondersteuning bij een traject worden gecontacteerd door de consulent (CPA). Een casus kan op een rondetafel besproken worden (ook andere casustafels, structurele overleggen,... zijn bespreekbaar met JHR). Het tijdig inschakelen van JHR is een gedeelde verantwoordelijkheid van GI en consulent, en kan enkel met mandaat van deze laatste.</p> <p>De consulent engageert zich tot fysieke aanwezigheid op deze eerste rondetafel. Op dit overleg wordt duidelijk toegelicht door de consulent wat de verwachtingen zijn vanuit de jeugdrechtbank en wordt het verdere traject van de jongere besproken in bijzijn van ouders en jongere.</p> <p>Op deze rondetafel worden de volgende rondetafelmomenten ingepland.</p> <p>Naast deze structurele rondetafel, kunnen er ook 'ad hoc' overlegmomenten georganiseerd worden, bijvoorbeeld wanneer het traject van de jongere moeizamer loopt. De consulent maakt zelf de inschatting of zijn/haar fysieke aanwezigheid genoodzaakt en haalbaar</p>

	is. Dit wordt case per case bekeken en afgestemd.
1.2 Opmaken van een nota aan de jeugdrechter	Op basis van het eerste rondetafelgesprek zal de consulent een nota met stand van zaken en afspraken opmaken naar de jeugdrechter met als doel te informeren en goedkeuring te vragen voor uitwerking van een gedeeld traject.
1.3 Opmaken van een A-document	De consulent maakt een A-document op voor NRTJ. Indien er aan een bepaalde voorziening wordt gedacht om een gedeeld traject mee uit te voeren, wordt deze voorkeur opgenomen in het A-document. Indien er prioritaire opstart vereist is, dient er een prior aangevraagd te worden.
1.4 Ontvangen van A-document en matchen vraag en aanbod	De toegangspoort ontvangt het A-document en jeugdhulpregie gaat aan de slag. Zij zorgen voor de matching tussen vraag en aanbod. De jeugdhulpregie heeft zicht op (vrijkomend) aanbod in Insisto.
1.5 Afstemmen tussen gemeenschapsinstelling en private voorziening	De private voorziening en GI stemmen af met als doel te bekijken of er partnerschap kan aangegaan worden rond een bepaalde jongere die in de GI verblijft.
1.6 Kennismaken met jongere en context	De private voorziening maakt tevens kennis met de jongere en diens context. Hierbij wordt onder meer gepeild naar de motivatie en de verwachtingen.
1.7 Opstellen van een samenwerkingsplan	Dit plan vertrekt vanuit de algemene verwachtingen van de jeugdrechter en de consulent. Onder meer de rollen en posities van de betrokken hulpverleners worden besproken en tevens de wijze waarop de GI en de private partner een programma op maat zullen aanbieden bij het toewerken naar een gedeeld handelingsplan.
1.8 Opmaken nota beschikking	Indien op basis van de gesprekken tussen de private voorziening met GI, jongere en context wordt besloten een gedeeld traject op te starten waarbij ieder zich engageert en de private voorziening effectief kan opstarten, maakt de consulent een nota op voor de jeugdrechter met vraag tot opmaak beschikking.
1.9 Opmaken jeugdhulpbeslissing	Eens de matching is gebeurd, kan de hulp aanvatten en wordt een jeugdhulpbeslissing opgemaakt door jeugdhulpregie.

<p>1.10 Escaleren naar fase 2 of 3</p>	<p>Indien er nood is aan escalatie (complexe problematiek, geen gepast aanbod, langdurig verblijf GI, bedreiging continuïteit van het traject, nood aan intersectoraal hulpaanbod,...) naar fase 2 of 3 kan dit op basis van een geldige indicatiestelling en een kwaliteitsvol, geactualiseerd A-document (aangeleverd door de consulent) aangevraagd worden. Deze procedure verloopt via JHR.</p>
<p>1.11 Organiseren van en deelnemen aan trajectoverleg</p>	<p>De GI organiseert het trajectoverleg. De betrokken private voorziening en de jongere zijn tevens aanwezig op dit overleg.</p> <p>Wanneer voorafgaand aan of volgend op het trajectoverleg een bespreking wordt georganiseerd zonder deelname van de jongere, wordt geduid om welke reden de jongere niet kan deelnemen.</p> <p><u>Frequentie:</u></p> <p>Minimaal maandelijks, zo mogelijk 14-daags</p> <p>Indien de jongere 3 maand verblijft in en begeleid wordt door de GI, wordt het trajectoverleg minimaal 14 daagse georganiseerd.</p>
<p>1.12 Opmaken van een gedeeld handelingsplan</p>	<p>Vier weken nadat het samenwerkingsplan werd opgemaakt, wordt een gedeeld handelingsplan opgesteld: Het samen verder uitklaren en verkennen van mogelijke en haalbare engagementen gegeven de vooropgestelde doelstellingen van de verwijzer/jeugdrechter en het cliëntsysteem moet leiden tot een gedeeld handelingsplan.</p>

FASE 2: GEDEELD TRAJECT – VERBLIJF IN GI

PROCESBESCHRIJVING

Fase twee start na de opmaak van het gedeeld handelingsplan en eindigt twee weken voordat het verblijf van de jongere in de gemeenschapsinstelling (GI) wordt beëindigd. In deze fase staat het eigenlijke gedeeld traject met focus op het traject tijdens het verblijf in de GI centraal.

In deze fase zijn minimale standaarden opgenomen.

PROCESSTAPPEN

Stap	Beschrijving
2.1 Organiseren van doelgerichte activiteit	Zowel vanuit de GI als vanuit de voorziening worden op minimaal wekelijkse basis doelgerichte activiteiten georganiseerd met de jongere en context.
2.2 Voorbereiden rondetafel	Samen met de jongere, de context en voorziening bereidt de GI het rondetafelgesprek voor.
2.3 Organiseren van en deelnemen aan de rondetafel	<p>Vanuit de GI wordt een rondetafel organiseerd. Op deze rondetafel wordt de jongere en zijn context, de private voorziening, de jeugdrechter en de consulent uitgenodigd waarbinnen zij als actieve gesprekspartners betrokken worden.</p> <p>Ook jeugdhulpregie (JHR) kan ter ondersteuning bij een traject worden gecontacteerd door de consulent (CPA). Een casus kan op een rondetafel besproken worden (ook andere casustafels, structurele overleggen,... zijn bespreekbaar het JHR). Het tijdig inschakelen van JHR is een gedeelde verantwoordelijkheid van GI en consulent, en kan enkel met mandaat van deze laatste.</p> <p>De consulent engageert zich tot het bezorgen van een jeugdhulpverleningsplan (en niet tot een fysieke aanwezigheid) ,zodoende worden ook de verwachtingen vanuit de jeugdrechtbank mee opgenomen worden in het gedeeld traject.</p> <p>Tijdens dit overlegmoment wordt het gedeelde handelingsplan besproken. De focus ligt op het traject tijdens en na het verblijf in de GI. Vanuit elke actor wordt het perspectief ingebracht.</p>

	<p>Naast deze structurele rondetafel, kunnen er ook ‘ad hoc’ overlegmomenten georganiseerd worden, bijvoorbeeld wanneer het traject van de jongere moeizamer loopt. De consulent maakt zelf de inschatting of zijn/haar fysieke aanwezigheid genoodzaakt en haalbaar is. Dit wordt case per case bekeken en afgestemd.</p>
<p>2.4 Opmaken verslag rondetafel en indien nodig aanpassen GHP</p>	<p>Vanuit de GI wordt een verslag van de rondetafel opgemaakt en indien nodig, wordt het gedeeld handelingsplan (GHP) aangepast. Deze verslagen worden tevens bezorgd aan de betrokken actoren.</p>
<p>2.5 Trajectoverleg organiseren en deelnemen</p>	<p>De GI organiseert het trajectoverleg. De betrokken private voorziening en de jongere zijn tevens aanwezig op dit overleg.</p> <p>Wanneer voorafgaand aan of volgend op het trajectoverleg een bespreking wordt georganiseerd zonder deelname van de jongere, wordt geduïd om welke reden de jongere niet kan deelnemen.</p> <p><u>Frequentie:</u></p> <p>Minimaal maandelijks, zo mogelijk 14-daags</p> <p>Indien de jongere 3 maand dient te verblijven binnen de GI, wordt het trajectoverleg minimaal 14 daagse georganiseerd.</p>
<p>2.6 Afstemmen met jeugdrechter</p>	<p>Tussentijdse afstemming tussen consulent en jeugdrechter doorheen het traject van de jongere. Op die manier is de jeugdrechter op de hoogte van het verloop en verdere uitwerking van het traject. Dit impliceert uiteraard geen waarborging dat de jeugdrechter het uiteindelijke advies van de consulent/GI volgt.</p>
<p>2.7 Escaleren naar fase 2 of 3</p>	<p>Indien er nood is aan escalatie (bijvoorbeeld, in deze fase een bedreiging continuïteit van het traject) naar fase 2 of 3 kan dit op basis van een geldige indicatiestelling en een kwaliteitsvol, geactualiseerd A-document (aangeleverd door de consulent) aangevraagd worden. Deze procedure verloopt via JHR.</p>

FASE 3: AFRONDING FASE VERBLIJF EN BEGELEIDING GI – GT NA UITSTROOM EN DOORSTART PRIVATE VOORZIENING

3.1 PROCESBESCHRIJVING

Fase drie start twee weken vóór de uitstroom van de jongere uit de GI. Het afronden van het verblijf van de jongere in de GI komt in beeld. Er worden duidelijke afspraken gemaakt in een nieuw samenwerkingsplan tussen de betrokken actoren.

In deze fase zijn minimale standaarden opgenomen.

3.2 PROCESSTAPPEN

Stap	Beschrijving + openstaande vragen
3.1 Organiseren van en deelnemen aan afrondende rondetafel	<p>In de fase waarin het afronden van het verblijf in de gesloten gemeenschapsinstelling in beeld komt, wordt een rondetafel georganiseerd door de GI. Op deze rondetafel wordt de jongere en zijn context, de private voorziening, de jeugdrechter en de consulent uitgenodigd waarbinnen zij als actieve gesprekspartners betrokken worden.</p> <p>Ook jeugdhulpregie (JHR) kan ter ondersteuning bij een traject worden gecontacteerd door de consulent (CPA). Een casus kan op een rondetafel besproken worden (ook andere casustafels, structurele overleggen,... zijn bespreekbaar het JHR). Het tijdig inschakelen van JHR is een gedeelde verantwoordelijkheid van GI en consulent, en kan enkel met mandaat van deze laatste.</p> <p>De consulent engageert zich tot fysieke aanwezigheid op deze rondetafel.</p> <p>Dit overleg staat in teken van een naadloos traject voor de jongere na diens verblijf binnen de GI. Er wordt duidelijk besproken wat ieders inzet zal zijn in het verdere traject van de jongere waarbij de consulent tevens duidelijk de verwachtingen vanuit de jeugdrechtbank formuleert.</p> <p>Naast deze structurele rondetafel, kunnen er ook 'ad hoc' overlegmomenten georganiseerd worden, bijvoorbeeld wanneer het traject van de jongere moeizamer loopt. De consulent maakt zelf de inschatting of zijn/haar fysieke aanwezigheid</p>

	genoodzaakt en haalbaar is. Dit wordt case per case bekeken en afgestemd.
3.2 Escaleren naar fase 2 of 3	Indien er nood is aan escalatie (bijvoorbeeld, in deze fase bedreiging continuïteit van het traject) naar fase 2 of 3 kan dit op basis van een geldige indicatiestelling en een kwaliteitsvol, geactualiseerd A-document (aangeleverd door de consulent) aangevraagd worden. Deze procedure verloopt via JHR.
3.3 Afrondend trajectoverleg	<p>De GI organiseert het trajectoverleg. De betrokken private voorziening en de jongere zijn tevens aanwezig op dit overleg.</p> <p>Wanneer voorafgaand aan of volgend op het trajectoverleg een bespreking wordt georganiseerd zonder deelname van de jongere, wordt geduïd om welke reden de jongere niet kan deelnemen.</p> <p><u>Frequentie:</u></p> <p>Minimaal maandelijks, zo mogelijk 14-daags</p> <p>Indien de jongere 3 maand dient te verblijven binnen de GI, wordt het trajectoverleg minimaal 14 daagse georganiseerd.</p> <p>Er worden afspraken gemaakt over hoe het partnerschap tussen GI en private voorziening in te vullen na uitstroom van de jongere uit GI.</p>
3.4 Opstellen van een afrondingsplan	<p><u>Engagement GI:</u></p> <p>Prioritaire opname (binnen de zes maanden na uitstroom uit GI) van de jongere in een herstelgerichte time-out.</p> <p>Op maat van een specifieke casus kan een verder engagement vanuit GI afgesproken worden, bijvoorbeeld deelname aan casusoverleg bij de private partner.</p>
3.5 Opstellen nota naar de jeugdrechter	De consulent stelt de vraag tot voorleiding van de jongere met oog op opmaak nieuwe beschikking.

13. Van draai- naar werk-boek: samen aan de slag in 2018

De ambitie en de scope van het 'project draaiboek 2017' werd bij aanvang geformuleerd: het draaiboek is bedoeld als handleiding voor een effectieve en efficiënte afstemming en samenwerking van alle betrokken actoren bij het realiseren van gedeelde trajecten. Dergelijk draaiboek moet zowel dynamisch, functioneel als generiek zijn. Het betreft jongeren, die geplaatst zijn in de Gemeenschapsinstelling en waarbij aanbod van de Gemeenschapsinstelling gecombineerd wordt met aanbod van een private organisatie voor Bijzondere Jeugdzorg.

Alhoewel we belangrijke stappen gezet hebben, is 'het draaiboek' op zich 'niet af'...Zoals aangegeven bij de aanvang, werd het geschreven in een periode waarin ook het traject richting een decreet jeugddelinquentierecht loopt. Dit decreet zal zowel de doelgroep als de werkwijze van de publieke Gemeenschapsinstellingen ingrijpend wijzigen. En dus ook een grote impact hebben op de wijze waarop we gedeelde trajecten invullen en vormgeven.

Eerder dan 'af te wachten' tot 'alles duidelijk is', maakten de betrokken publieke en private actoren uitdrukkelijk de keuze om rond deze gedeelde trajecten al samen aan de slag te gaan. En dat is ook de ambitie voor 2018. Het afronden van dit project 'handleiding gedeelde trajecten 2017', is meteen de start van volgende initiatieven rond gedeelde trajecten voor 2018.

We gaan aan de slag rond het verder uitklaren van het wat-wie en hoe van oriëntatie, we werken met werkgroepen verder rond het 'gedeeld handelingsplan' en rond 'evaluatie op gedeelde trajecten op casus- en op organisatieniveau'.

Daarnaast klaren we actief uit op welke manier dit draaiboek inspirerend kan zijn voor de jongeren die geplaatst zijn in de Gemeenschapsinstelling en waarbij het aanbod van de Gemeenschapsinstelling gecombineerd wordt met aanbod van andere private organisaties.

En we doen dat samen, publiek en privaat.